

ЛАБОРАТОРІЯ ПУСТУНЧИКА

Опріснення морської води

Чи можна одержати з морської води прісну?

Увага: для експерименту потрібна допомога дорослого!

Тобі знадобиться:

- вода;
- кухонна сіль (4 столові ложки);
- каструля;
- дерев'яна ложка;
- невелика миска;
- чиста тканина;
- плита.

Що треба робити:

- Наповни каструлю водою наполовину. Додай сіль, перемішай, щоб розчинити її у воді. Спробуй, чи солоніша вода на смак.
- Попроси дорослих закип'ятити воду в каструлі.
- Обережно поклади дерев'яну ложку на край каструлі й розстели на ній тканину. Нехай вода кипить декілька хвилин, поки тканина не просочиться паром.
- Попроси дорослих викрутити тканину над мискою.
- Спробуй воду в мисці на смак.

Що відбувається?

Вода в мисці прісна. Чому? Усі речовини складаються з найдрібніших частинок – молекул. Вода випаровується, її молекули піднімаються вгору, проникають у тканину, і вона намокає. Молекули солі залишаються у розчині. Тому вода, яка випарувалася, – прісна, а та, що залишилася у каструлі, – стала ще солонішою.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.: (032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Наталія Олійник.
Дизайн і верстка: Петровська Богдана

Підписано до друку 22.01.18,
формат 60x84/8.

Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ "Видавничий дім „УКРПОЛ”.

Юний гідролог

(твое ім'я та прізвище)

№4/2018
ЛЮТИЙ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЗЕМЛЯ – ПЛАНЕТА „ВОДА”

Океани, моря, озера, річки, підземні води та льодовики – усе це Світовий океан. Він вкриває більше двох третин поверхні Землі. Світовий океан поділяють на п'ять частин: Тихий, Атлантичний, Індійський, Північний Льодовитий та Південний океани.

ТИХИЙ ОКЕАН – найбільший і найглибший серед океанів. Він займає одну третю поверхні Землі і може вмістити всі материки та острови. За це його ще називають Великим. Найглибша частина океану – Маріанський глибоководний жолоб (приблизно 11 км). Першим цей океан переплив португальський мореплавець Фернан Магеллан. Він назвав його Тихим, тому що під час його подорожі на ньому було мало штормів. Але насправді саме в цьому океані народжується найбільша кількість тайфунів.

АТЛАНТИЧНИЙ ОКЕАН – другий за площею, найсолоніший та найбільш забруднений океан. Тут розташоване море без берегів – Саргасове. У затоці Фанді на східному атлантичному узбережжі Північної Америки зареєстрували найбільший океанічний приплив (заввишки 18 м). Він отримав назву „Дихання океану”. І справді, ці хвилі ганяють воду масою 100 млн тонн!

ІНДІЙСЬКИЙ ОКЕАН – найтепліший, третій за площею і другий за глибиною океан. У ньому розташоване найсолоніше море – Червоне. А на півночі мчить єдина у Світовому океані течія, яка несе свої холодні води від екватора в більш високі широти, – Сомалійська.

СЛОВНИЧОК РОЗУМНИКА

Гідросфера – водна оболонка Землі.

ПІВНІЧНИЙ ЛЬОДОВИТИЙ ОКЕАН – наймілкіший та найхолодніший океан. Більша його частина вкрита товстим шаром льоду. Він „багатий” айсбергами і льодовиками, у яких зосереджено три чверті прісної води на Землі. Його води омивають найбільший острів у світі – Гренландію.

ПІВДЕННИЙ ОКЕАН – наймолодший і найменший океан, який деякі науковці виокремлюють довкола Антарктиди. Тут є море Ведделла – найпрозоріше серед морів. Занурений у воду білий диск за сонячного дня й абсолютного штилю видно з борту корабля на глибині 79 м (у дистильованій воді – до 80 м).

СКІЛЬКИ В ТОБІ ВОДИ?

Уяви: ти більш ніж на половину складаєшся з води! Щоб дізнатися, скільки в тобі води, зважся і порівняй свою масу з показниками в таблиці.

Твоя маса	25 кг	30 кг	35 кг	40 кг	45 кг	50 кг
Маса води у тобі	17 кг	20 кг	23 кг	27 кг	30 кг	33 кг

30 кг

ЦІКАВИНКИ ВІД МАТУНІ

- Океани сполучені між собою протоками – вузькими смугами води. Найширшою та найглибшою є протока Дрейка, яка сполучає Атлантичний і Тихий океани.

- На нашій планеті є „кольорові” моря: Червоне, Чорне, Жовте, Біле.

- Найбільшою водною артерією України є Дніпро. Річка бере початок на Валдайській височині з болота Аксенінський Мох і впадає в Дніпровський лиман Чорного моря. Вона є основним джерелом постачання прісної води в Україні. На її березі лежить багато великих міст: Київ, Черкаси, Кременчук, Дніпро, Запоріжжя, Нікополь, Херсон.

- Озера в Україні знані своїми рекордами: Ялпуг – найбільше природне озеро, Світязь – найглибше, Бребенескул – найбільш високогірне, Кагул – найпівденніше, а Кунігунда – найсолоніше.

- Внутрішні моря глибоко врізаються у суходіл і сполучаються з океаном протоками. Це Середземне, Балтійське, Біле, Червоне, Чорне і Азовське моря. Окраїнні моря врізаються у суходіл і відокремлюються від океану невеликими ділянками суші: Берингове, Охотське, Японське, Карибське моря.

- Люди засновували міста на перехрестях водних шляхів. Багато сучасних столиць розташовані на великих річках: Рим на Тибрі, Париж на Сені, Лондон на Темзі, Київ на Дніпрі.

- Є міста, побудовані на воді! Так, це Венеція. В Україні теж є своє „місто на воді” – Вилкове Одеської області. Ця „Українська Венеція” відома своїми численними каналами вздовж вулиць. Біля кожного будинку стоїть не машина, а човен, яким перевозять вантажі, їздять на городи і навіть везуть на пасовища корів.

- 22 березня – Всесвітній день води.

СТАНЬ МОРЕПЛАВЦЕМ!

Гайда у навколосвітню подорож! Скажімо, тобі запропонували стати членом експедиції з дослідження океану. Проклади маршрут через цікаві місця Світового океану: вийди у відкритий океан – **1**, обережно оминай айсберги, обігни східне узбережжя острова Гренландія – **2** (вдягайся тепло!), зайти в затоку Фанді – **3** (обережно, високі хвилі!), мандруй до Антарктиди і помилуйся чистими водами моря Ведделла – **4** (не пити!), промчися з вітерцем Сомалійською течією – **5** (тримайся!), пропливи над Маріанським глибоководним жолобом – **6** (не купатися!), мандруй до Японії – **7**. А звідти – літаком в Україну – **8**. Ось ти і вдома. Подивися на карті, у якій послідовності корабель перетнув океани.

ВІДПОВІДЬ: Північний Льодовитий, Атлантичний, Південний, Індійський, Тихий.

